

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaali- ja terveysala

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja / terveydenhoitaja amk

OHJATUN HARJOITTELUN KÄSIKIRJA

Voimassa 1.9.2011 alkaen

Sisällys

- 1 Ohjattu harjoittelu**
- 2 Harjoittelu oppimisympäristönä**
- 3 Harjoittelun etiikka**
- 4 Harjoittelun ohjeellinen eteneminen**
- 5 Harjoittelujaksojen tavoitteet ja oppimistehtävät**
- 6 Opiskelijan, ohjaajan ja opettajan tehtävät ja vastualueet ohjauksessa**
- 7 Harjoittelun arviointi**
- 8 Harjoitteludokumentit**
- 9 Harjoittelun käytännön järjestelyt**
- 10 Harjoittelu ulkomailla**

Lähteet

Liitteet

1 Ohjattu harjoittelu

Hoitotyön ja terveydenhoitotyön koulutuksen tavoitteena on kouluttaa osaavia hoitotyön ja terveydenhoitotyön asiantuntijoita työelämän ja sen kehittämisen tarpeisiin. Osaaminen perustuu käytännöllisen osaamisen lisäksi jatkuvasti uusiutuvaan ja laaja-alaiseen monitieteiseen tietoperustaan, eettiseen osaamiseen, päätöksentekokykyyn sekä sosiaalisiin taitoihin. (Opetusministeriö 2005, Vuorinen, Eriksson, Meretoja 2005.)

Asiantuntijatasoisen ammattitaidon oppimiseen tarvitaan sekä teoreettisia opintoja että käytännön harjoittelun kautta saavutettavia taitoja. Aiempaa enemmän painottuu nykyisin uuden tiedon hankkimis-, käsittely- ja soveltamisvalmiudet tiedon lisääntyessä nopeasti. Keskeistä on myös valmius elinikäiseen oppimiseen sekä näyttöön perustuvan toiminnan ja tutkivan ja kehittävän työtavan osaamiseen. (Elomaa, Paltta, Saarikoski, Sulosaari & Ääri 2005, Heinonen 2004.)

Ohjattu harjoittelu on osa opetussuunnitelmaa ja se on jäsennetty teoriaopintoihin integroituviksi opintojaksoiksi, joilla on tavoitteet, toteutussuunnitelmat ja arviointikriteerit. Harjoittelu on ohjattua opiskelua kliinisessä oppimisympäristössä. (Opetusministeriö 2005.)

Harjoittelussa opiskelija perehtyy muun muassa:

- terveydenhuollon toimintaan ja arvoperustaan
- ammatin keskeisiin työtehtäviin
- tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä
- hoitotyön ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon
- hoitotyön kehittämiseen

Harjoittelu tukee koulutettavan ammatillista ja henkilökohtaista kasvua ja kehitystä ja sen yhtenä tavoitteena on rohkaista opiskelijaa aktiivisesti pohdiskelemaan, tiedostamaan ja jäsentämään omia käsityksiään hoitamisesta. Oppija nähdään lähtökohtaisesti aktiivisena toimijana, jolla on halu oppia ja kehittyä. Oppijan omakohtainen tiedon prosessointi on keskeistä, se edellyttää sisäistä motivaatiota ja kykyä ohjata omaa oppimistaan tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja vastuullisesti. Kriittisyys ja hoitamisen perinteisten käytäntöjen problematisointi ovat välttämättömiä hoitotyön kehittämisen kannalta.

Ohjatun harjoittelun osuus on:

- sairaanhoitajakoulutuksessa 90 opintopistettä (2430 tuntia). Se sisältää 75 opintopistettä harjoittelua aidoissa asiakastilanteissa sekä 15 opintopistettä opinnäytetyötä, joka liittyy tiiviisti työelämän toiminnan kehittämiseen.
- terveydenhoitajakoulutuksessa harjoittelun osuus on 100 opintopistettä (2700 tuntia), jossa harjoittelua aidoissa asiakastilanteissa on 80 opintopistettä ja lisäksi se sisältää 15 opintopisteen laajuisen opinnäytetyön ja 5 opintopisteen laajuisen terveydenhoitotyön kehittämistehtävän.

Näiden lisäksi hoitotyön ja terveydenhoitotyön koulutuksen opetussuunnitelmiin kuuluu 12 opintopistettä taitopajatyöskentelyä, jossa harjoitellaan erilaisia hoitotyön ja terveydenhoitotyön taitoja oppilaitoksella (Liite 1).

Näistä kaikista harjoittelun osuudeksi muodostuu sairaanhoitajakoulutuksessa yhteensä 102 opintopistettä ja terveydenhoitajakoulutuksessa 107 opintopistettä, joka on lähes puolet koko koulutuksesta (sairaanhoitajakoulutus 210 op ja terveydenhoitajakoulutus 240 op). Harjoittelulla on siten merkittävä painoarvo opiskelijan ammatillisen toiminnan ja tutkivan ja kehittävän työotteen omaksumisessa. Kliinisissä taidoissa kehittyminen on mahdollista ainoastaan todellisissa hoitoympäristöissä ja tämä osaamisalue on keskeinen osa käytännön harjoittelua. Harjoittelussa kehitetään vuorovaikutus-, viestintä- ja yhteistyötaitoja niin asiakkaiden, potilaiden, potilaiden perheiden kuin harjoitteluyksikön henkilöstökin kanssa. Harjoittelu mahdollistaa asiakaslähtöisen, moniammatillisen työn sekä johtamistaitojen opetteluun aidoissa toimintaympäristöissä. (Opetusministeriö 2005.)

Tarkemmin sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan osaamisvaatimuksista löytyy mm. seuraavista Internet osoitteista:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/fi/oj/2005/l_255/l_25520050930fi00220142.pdf
(Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2005/36/EY ammattipätevyyden tunnustamisesta)

www.ncp.fi/ects (ARENEN 2006 julkaisemat ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset ja koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit)

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2001/ammattikorkeakoulusta_terveydenhuoltoon_koulutuksesta_valmistuv?lang=fi (Opetusministeriö 2005: Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, opintojen keskeiset sisällöt ja vähimmäisopintoviikkomäärät.)

http://www.arene.fi/tietopankki.asp?page_id=31&luokka_id=23&main=1&level=27 (Arene 2010: Suositus tutkintojen kansallisen viitekehysten (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa → liite 10)

2 Harjoittelu oppimisympäristönä

Rakentava ja oppimista edistävä harjoittelupaikka on keskeinen opiskelijan ammatitaidon, ammatillisen kasvun, kehittävän työotteen ja kriittisen ajattelun taitojen kehittymiselle. Sarajärven ja useiden muiden tutkijoiden mukaan ohjauksen laadulla, harjoitteluyksikön ilmapiirillä ja vuorovaikutussuhteilla sekä työyksikön johtamistavalla on merkitystä oppimisen edistymiseen ja opiskelijoiden hoitotyön näkemyksen muotoutumiseen. Ohjaus vaikuttaa erityisesti ammatillisuuden kehittymiseen, hoitoympäristön konkretisoitumiseen sekä hoitotietojen ja -taitojen oppimiseen. (Vuorinen, Eriksson & Meretoja 2005, Sarajärvi 2002, Saarikoski 2002, Karttunen 1999.) Harjoitteluympäristöt välittävät opiskelijalle hoitamisen malleja, joista opiskelija omaksuu vähitellen oman hoitotietämyksensä sekä tapansa toimia hoitotyössä. Harjoitteluyksikön valinnalla on myös merkitystä opiskelijan urasuunnitteluun.

Opiskelijan perehtyminen laaja-alaisesti sekä hoitotyöhön että terveydenhoitotyöhön tulee mahdollistaa koulutuksen aikana. Euroopan komission neuvoa-antavan komitean kertomuksen ja suosituksen (XV/E/8481/4/97-FI) mukaan kaiken ikäisten potilaiden hoitotyö erilaisissa hoitoympäristöissä; laitoksissa, avovastaanotoilla ja asiakkaan kotona, niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairanhoidossakin sisältyy sairaanhoitajan /

terveydenhoitajan työhön ja myös sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijan harjoitteluun. Sairaanhoitajan / terveydenhoitajan toiminta-alue ulottuu terveydenhuollon lisäksi sosiaalihoitoon sekä kehitysvammahuoltoon. Sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmä kokonaisuudessaan tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia harjoitteluun. Harjoittelupaikoiksi soveltuvat myös sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiset palvelujen tarjoajat, erilaiset hyvinvointialan järjestöt sekä projektit. Osa harjoittelusta on suositeltavaa suorittaa myös ulkomailla (kts. luku 10).

Lahden ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan keskeiset harjoitteluyksiköt ovat:

- Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä
- Lahden kaupungin sosiaali- ja terveysviraston laitokset ja avoterveydenhuollon yksiköt
- Lahden lähikuntien sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköt
- Eteva kuntayhtymä
- Päijät-Hämeen alueella toimivat yhdistykset ja vapaaehtoisjärjestöt
- Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiset yritykset Päijät-Hämeen alueella

Näiden harjoittelupaikkojen lisäksi opiskelijan on mahdollisuus suorittaa harjoittelunsa myös muualla kuin Lahdessa ja Lahden lähikunnissa.

3 Harjoittelun etiikka

Terveydenhuollossa ollaan jatkuvasti tekemisissä ihmiselämän peruskysymysten kanssa, jotka liittyvät terveyteen ja sairauteen, syntymään ja kuolemaan, ihmisen haavoittuvuuteen ja rajallisuuteen (Etene-julkaisuja 1). Nämä kysymykset ja niihin liittyvät tehtävät ovat usein eettisesti hyvin vaativia. Terveydenhuollon henkilöt ovatkin pitäneet välttämättöminä kirjata itselleen eettisiä ohjeita ja periaatteita ohjaamaan valinnoissa ja päätöksenteoissa. Koulutusaikanaan opiskelija perehtyy vähitellen syvemmin näihin ammattinsa eettisiin vaatimuksiin ja ohjeisiin. Kuitenkin jo ensimmäisessä harjoittelussa opiskelijan tulee ymmärtää eräiden keskeisten eettisten vaatimusten käytäntöön soveltaminen. Vaatimuksena on, että opiskelija:

- kunnioittaa ihmisarvoa
- noudattaa lain säätämää vaitolovelvollisuutta ja toimii ammattietiikan vaatimusten mukaisesti (mm. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994, Laki sosiaalihoitoalan asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000, Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785, Sairaanhoitajan eettiset ohjeet/ www.sairaanhoitajaliitto.fi) Vaitolovelvollisuus sisältää/kattaa myös sosiaalisen median ympäristöt.
- toimii vastuullisesti oman osaamisensa rajoissa asiakas-/potilastyössä
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti työyhteisön jäsenenä
- huomioi kaikissa tilanteissa asiakas-/ potilasturvallisuuden.

4 Harjoittelun ohjeellinen eteneminen

Opiskelija suunnittelee oman, yksilöllisen harjoittelupolkunsa yhdessä oman tuutoropettajansa kanssa. Harjoittelupolun on mahdollistettava laaja-alainen ja monipuolinen hoitotyön ja terveydenhoitotyön oppiminen ja EU-direktiivien mukainen koulutus (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY ammattipätevyyden tunnustamisesta), jolloin opiskelijan tulee koulutuksensa aikana saada harjoittelukokemusta seuraavilta alueilta:

- lasten- ja nuorten hoitotyö
- aikuisten hoitotyö
- ikääntyneiden hoitotyö
- psykiatrinen hoitotyö / mielenterveystyö / päihdetyö
- somaattinen hoitotyö
- perusterveydenhuolto / avoterveydenhuolto
- erikoissairaanhoito

Harjoittelupolku etenee opetussuunnitelman moduulien mukaisesti. Moduulit ja niihin soveltuvat harjoittelupaikat sekä harjoittelun laajuus on esitetty taulukossa 1 (sairaanhoitajat) ja taulukossa 2 (terveydenhoitajat).

Taulukko 1. Moduulit ja niihin soveltuvat harjoittelupaikat sairaanhoitajaopiskelijoilla

Moduuli	Harjoittelupaikka, esim.	Laajuus op	Huom.
HOITOTYÖN PERUSTAIKAT Hoitotyön perustaitojen harjoittelu	Perushoidolliset kentät: Terveyskeskusten ja aluesairaaloitten vuode- ja hoivaosastot, palvelutalot, yksityisten tai julkisten palvelukeskusten / vanhainkotien hoivaosastot ja -kodit, kehitysvammahuollon yksiköt	8 (216 h)	Lääkehoito suoritettava ennen 2. harjoitteluun siirtymistä
PERHEHOITOTYÖ JA PITKÄAIKAINEN SAIRASTAMINEN Kliinisen osaamisen harjoittelu 1	Sisätautiin osastot, keuhkosairauksien osastot, neurologian osastot, sairaanhoitajan vastaanotot, kotihoidon ja -sairaanhoidon yksiköt, perusterveydenhuollon akuutit osastot	10 (270 h)	Farmakologia suoritettava ennen harjoittelua 3. Kotisairaala ja perusterveydenhuollon päivystyspoliklinikat liian vaativia 2. harjoitteluun
PERHEHOITOTYÖ LASTEN JA NUORTEN HOITOTYÖSSÄ SEKÄ MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖSSÄ Perhehoitotyön harjoittelu	Lasten- ja nuorten hoitoyksiköt ja kehitysvammahuollon yksiköt, mielenterveyden ja päihdehuollon yksiköt, järjestöt, projektit kotimaassa ja ulkomailla	10 (270 h)	
FAMILY WELLBEING AND HEALTH PROMOTION Family Nursing Practice	Lasten- ja nuorten hoitoyksiköt ja kehitysvammahuollon yksiköt, mielenterveyden ja päihdehoidon yksiköt, järjestöt, projektit kotimaassa ja ulkomailla	10 (270 h)	
PERHEHOITOTYÖ PERIOPERATIIVISESSÄ JA AKUUTTIHOITOTYÖSSÄ Kliinisen osaamisen harjoittelu 2	Kirurgian vuodeosastot ja poliklinikat, naistentautien osastot, k-n-k osastot, silmäklinikka, leikkausosastot, päiväkirurgian yksiköt, tehostetun hoidon yksiköt, tarkkailuosasto, sydänvalvonta, päivystyspoliklinikka, kotisairaala, sairaankuljetus	10 (270 h)	ei lasten hoitotyön yksiköitä
JOHTAMINEN, LAATU JA YRITTÄJYYS SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA Hoitotyön päätöksenteon harjoittelu	Vapaasti valittava harjoittelupaikka omien tavoitteiden suuntaisesti kotimaassa tai ulkomailla	10 (270 h)	
Kliinisen osaamisen harjoittelu 3	Vapaasti valittava harjoittelupaikka omien tavoitteiden suuntaisesti kotimaassa tai ulkomailla	10 (270 h)	sisältää ea 2 suorituksen
Hoitotyön kehittämisen harjoittelu	Vapaasti valittava harjoittelupaikka omien tavoitteiden suuntaisesti kotimaassa tai ulkomailla	7 (189 h)	

Taulukko 2. Moduulit ja niihin soveltuvat harjoittelupaikat terveydenhoitajaopiskelijoilla

Moduuli	Harjoittelupaikka	Laajuus op	Huom
HOITOTYÖN PERUSTAIKIDOT Hoitotyön perustaitojen harjoittelu	Perushoidolliset kentät: Terveyskeskusten ja aluesairaaloiden vuode- ja hoivaosastot, palvelutalot, yksityisten tai julkisten palvelukeskusten / vanhainkotien hoivaosastot ja -kodit, kehitysvammahuollon yksiköt	8 (216 h)	Lääkehoito suoritettava ennen 2. harjoitteluun siirtymistä
PERHEHOITOTYÖ JA PITKÄAIKAINEN SAIRASTAMINEN Kliinisen osaamisen harjoittelu	Sisätautien osastot, keuhkosairauksien osastot, neurologian osastot, sairaanhoitajien vastaanotot, kotihoidon ja -sairaanhoidon yksiköt, perusterveydenhuollon akuutit osastot	10 (270 h)	Farmakologia suoritettava ennen harjoittelua 3. Erikoissairaanhoidon harjoittelu
PERHEHOITOTYÖ LASTEN JA NUORTEN HOITOTYÖSSÄ SEKÄ MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖSSÄ Perhehoitotyön harjoittelu	Lasten- ja nuorten hoitoyksiköt ja kehitysvammahuollon yksiköt, mielenterveystyön ja päihdehoidon yksiköt, järjestöt, projektit kotimaassa ja ulkomailla	10 (270 h)	
FAMILY WELLBEING AND HEALTH PROMOTION Family Nursing Practice	Lasten- ja nuorten hoitoyksiköt, kehitysvammahuollon yksiköt, mielenterveystyön ja päihdehoidon yksiköt, järjestöt, projektit kotimaassa ja ulkomailla	10 (270 h)	
YKSILÖN, PERHEEN JA YHTEISÖN TERVEYDENHOITOTYÖ I Terveystyön harjoittelu 1	Kirurgian vuodeosastot ja poliklinikat, naistentautien osasto, silmätautien yksikkö, k-n-k osastot, päiväkirurgian yksiköt, päivystyspoliklinikka, akuutit osastot, kotisairaala	6 (162 h)	
YKSILÖN, PERHEEN JA YHTEISÖN TERVEYDENHOITOTYÖ II Terveystyön harjoittelu 2	Neuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon yksiköt	19 (513 h)	
YKSILÖN, PERHEEN JA YHTEISÖN TERVEYDENHOITOTYÖ III Terveystyön harjoittelu 3	Työterveyshuolto, työttömien terveydenhuolto, sairaanhoitajan vastaanotot, järjestöt, projektit	12 (324 h)	
JOHTAMINEN, LAATU JA YRITTÄJYYS SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA Terveystyön päätöksenteon ja johtamisen harjoittelu	Vapaasti valittava terveydenhoitotyön harjoittelupaikka omien tavoitteiden suuntaisesti kotimaassa tai ulkomailla	10 (270 h)	Harjoitukseen sisältyy ea 2 suoritus

Elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti harjoittelupolkua rakennettaessa myös opiskelijan aikaisempi osaaminen otetaan huomioon. Jos opiskelijalla on esimerkiksi toisen asteen sosiaali- ja terveysalan tutkinto suoritettuna sekä alan työkokemusta, hän voi saada harjoitteluista hyväksilukua osaamisensa osoittamalla. Koulutuksen loppupuolella opiskelijan urasuunnittelu ohjaa osaltaan opiskelijan harjoitteluvalintoja. Ohjeellinen harjoittelupolku on hyvä lähtökohta, mutta tuutoropettajan kanssa yhdessä suunnitellen se mahdollistaa hyvinkin erilaisia ja yksilöllisiä harjoitteluratkaisuja kullekin opiskelijalle.

Projektityyppinen harjoittelu, yrittäjäyys ja opiskelijaosuuskuntatoimintaan osallistuminen

Jokaisen opiskelijan harjoittelupolkuun kuuluu vähintään viisi opintopistettä projektityyppistä harjoittelua. Projektityyppisen harjoittelun tarkoituksena on mahdollisuus oppia uudenlaista työtettä, kuten projektimuotoista työskentelyä, monialaista yhteistyötä, itsenäistä suunnittelua ja vastuunottoa, yrittäjämäistä työtettä sekä julkista terveydenhuoltoa täydentävää yritys- ja palvelutoimintaa. Projektityyppisestä harjoittelusta opiskelija sopii oman tuutorinsa kanssa samalla tavalla, kuin muistakin harjoitteluistaan.

Projektityyppinen harjoittelu on mahdollista suorittaa tiiviinä yhtäjaksoisena harjoitteluna tai vaikka koko koulutuksen ajan toteutuvana harjoitteluna. Suositeltavampaa on se, että opiskelija suorittaa projektityyppisen harjoittelun pidemmällä aikavälillä. Projektityyppinen harjoittelu on mahdollista suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa. Tarkoituksena on, että opiskelija hakeutuu joustavasti harjoitteluun itse hänelle parhaiten soveltuvana aikana. Opiskelija voi näin ollen sisällyttää projektityyppisen harjoittelun minkä tahansa moduulin harjoittelun osaksi. Tavoitteena on, että projektityyppinen harjoittelu soveltuu sisällöllisesti opiskelijan suorittamaan moduuliin.

Opiskelijan on mahdollisuus etsiä projektityyppiseen harjoitteluun monella tavalla; opiskelija voi löytää harjoittelumahdollisuuden sosiaali- ja terveysalan reppusivuston hanketorin kautta, hänelle voi tarjoutua mahdollisuus osallistua projekteihin tai hankkeisiin omien työelämäkontaktiensa kautta tai hän voi myös hakeutua opiskelijaosuuskunnan jäseneksi ja osallistua osuuskunnan projekteihin.

Mikäli opiskelija hankkii projektityyppisen harjoittelumahdollisuuden itse, on hänen oltava asian puitteissa yhteydessä omaan tuutoriinsa. Tuutori hyväksyy itse hankittuun projektityyppiseen harjoitteluun osallistumisen osaksi opiskelijan harjoittelupolkua. Opiskelija vie harjoittelupaikan ”Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa” Reppu -sivuille sen moduulin harjoittelutaulukkoon, johon harjoittelu liittyy. Mikäli opiskelija suorittaa projektityyppisen harjoittelun tiiviinä johonkin moduuliin liittyvänä harjoitteluna tai sen osana, niin harjoittelun ohjauksesta vastaa yleensä moduulin opettaja. Mikäli opiskelija on liittynyt osuuskuntaan ja suorittaa projektityyppistä harjoitteluaan osuuskunnan projekteissa, voi ohjaajana toimia myös osuuskunnan valmentajana toimiva opettaja. Opiskelija laatii projektityyppiseen harjoitteluun tavoitteet yhteistyössä harjoittelua ohjaavan opettajan kanssa ja sopii harjoitteluun liittyvästä kirjallisesta tehtävästä ja arviointimenettelystä.

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua myös opiskelijaosuuskuntatoimintaan ja harjaantua hallitsemaan monialaisissa tiimeissä työskentelyä todellisten asiakasprojektien avulla. Lisätietoja opiskelijaosuuskuntatoiminnasta opiskelijaosuuskunnan jäseniltä, valmentajilta sekä Osku –projektin projektipäälliköltä. Yhteystiedot löytyvät Rappu -sivulta ”Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa”.

Vapaasti valittavina opintoina suoritettava harjoittelu

Opiskelija voi suorittaa 1-5 opintopistettä harjoittelua myös vapaasti valittavina opintoina esimerkiksi erilaisissa projekteissa tai hankkeissa. Vapaasti valittavaa harjoittelusta ei kuitenkaan makseta harjoittelupaikkamaksua, joka rajoittaa sen suorittamista muun muassa sairaalaorganisaatioissa.

Harjoitteluun sopivia projekteja ja hankkeita opiskelija voi löytää muun muassa oppilaitoksen hanketorilta tai opiskelijaosuuskunnan kautta. Lisäksi opiskelija voi etsiä projekteja omatoimisesti mielenkiintonsa mukaan esimerkiksi erilaisista työelämän ympäristöistä ja järjestöistä.

Vapaasti valittavina opintoina suoritettavasta harjoittelusta on sovittava etukäteen oman tuutoropettajan kanssa. Vapaasti valittavina opintoina suoritettavan harjoittelun kriteerit ovat samat kuin pakollisessa harjoittelussa. Ohjaajana vapaasti valittavina opintoina suoritettavassa harjoittelussa voi toimia esimerkiksi tuutor tai osuuskunnan valmentajana toimiva opettaja. Opiskelija laatii jaksolle tavoitteet yhteistyössä harjoittelua ohjaavan opettajan kanssa ja sopii harjoitteluun liittyvästä kirjallisesta tehtävästä ja arviointimenettelystä.

Palkallisen työn hyväksilukeminen osaksi opintoja

Opiskelija voi hyödyntää tietyin edellytyksin työsuhteessa tekemäänsä työtä osaksi harjoittelua (liite 2). Tähän on mahdollisuus opintojen loppuvaiheessa ja siitä on sovittava etukäteen oman tuutoropettajan kanssa.

Ohjatun harjoittelun aikana on mahdollista tehdä yksittäisiä työpäiviä (enintään viisi/ harjoittelujakso) harjoitteluyksikössä, jotka lasketaan osaksi harjoittelun tuntimäärää. Asiasta on ehdottomasti sovittava etukäteen sekä ohjaavan opettajan että harjoitteluyksikön esimiehen kanssa (esim. osastonhoitaja).

Aikaisemman osaamisen näyttäminen ja hyväksilukeminen

Opiskelijan on mahdollista saada hyväksilukua harjoittelusta aikaisemmin hankkimansa osaamisen perusteella. Tuutorkeskustelussa ja HOPS-prosessin yhteydessä tekemänsä itsearvioinnin pohjalta opiskelija esittää jonkun harjoittelujakson osittaista tai täydellistä hyväksilukua, mikäli hänellä on korkeakoulun osaamistavoitteiden mukaista aiemmin hankittua osaamista. Opiskelija saa hyväksiluettavan harjoittelun moduulivastaavalta tietoa hyväksilukuhakemuksen oheen liitettävistä dokumenteista. Oleellista on, että opiskelija kuvaa erilaisin dokumentein, esimerkiksi kirjallisella tehtävällä, osaamistansa suhteessa hyväksiluettavan harjoittelun tavoitteisiin. Tämä mahdollistaa opiskelijan tutkintovaatimusten mukaisen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen. Aikaisempien tutkinto- tai työtodistusten esittäminen ei pelkästään riitä osaamisen osoittamiseen.

5 Harjoittelujaksojen tavoitteet ja oppimistehtävät

Jokaista harjoittelujaksoa varten opiskelija laatii omat tavoitteet niin, että ne ovat opetussuunnitelman mukaisia, opiskelun vaiheeseen, aikaan ja harjoitteluyksikköön soveltuvia. Tavoitteet ovat kaksitasoisia. Niiden mukaan tavoitellaan sekä yleisiä osaamisalueita, että spesifejä, harjoitteluüksikköön ja asiakkaiden / potilaiden hoitamiseen liittyvää osaamista.

- Yleiset osaamistavoitteet liittyvät muun muassa opiskelijan ammatilliseen kasvuun, tiimissä toimimiseen ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen.
- Spesifistä osaamista ovat eri-ikäisten asiakkaiden, perheiden ja yhteisöjen terveyteen ja sairastamiseen liittyvä terveyden edistämisen ja hoitamisen osaaminen.

Jokaisella harjoittelujaksolla tarkastellaan perheen hyvinvointia, asemaa ja roolia asiakkaan / potilaan hoidossa, joten siihen liittyviä tavoitteita tulee myös asettaa. Lisäksi työsuojelulliset asiat ja oma jaksaminen ovat jokaisessa harjoittelussa huomioitavia asioita.

Tavoitteiden tulee olla realistisia, konkreettisia ja arvioitavissa olevia, opiskelijan osaamisen tasoa kuvaavia tavoitteita (tutustuu, omaksuu, tietää, tuntee, tunnistaa, osaa, hallitsee, hyödyntää, soveltaa jne.), jotka pohjautuvat sairaanhoitajan kompetenssivaatimukseen. Yksilöllisten tavoitteidensa laadinnassa opiskelija ottaa huomioon aikaisemmissa harjoitteluissa saadun palautteen ja esiin tulleet kehittämisaalueensa. Opiskelija laatii tavoitteet harjoittelun alkaessa. Hyödyksi saattaa olla myös tavoitteiden suunnittelu etukäteen. Opettaja ja harjoittelun ohjaaja osallistuvat tavoitteiden laadintaan. Tavoitteita tarkistetaan harjoittelun aikana, oppimisprosessin edetessä. Huolella laaditut tavoitteet:

- ohjaavat opiskelijan oppimista
- tukevat ja suuntaavat ohjaajan toimintaa
- ovat arvioinnin oleellinen apuväline
- toimivat opiskelijan oikeusturvaa lisäävästi mahdollisissa arvioinnin ongelmatilanteissa.

Jokaiseen harjoitteluun sisällytetään kirjallinen oppimistehtävä. Oppimistehtävän tarkoituksena on syventää teoreettisten perusteiden hakemista käytännön työlle, ja tehtävän tulee perustua näyttöön perustuvaan hoitotyöhön ja hoitotyön kehittämisen näkökulmaan. Oppimistehtävä voi olla esimerkiksi hoitosuunnitelma, oppimispäiväkirja, kehittämistehtävä tai yksikössä suoritettava erityistehtävä. Keskeistä on, että oppimistehtävä palvelee sekä opiskelijan oppimistarvetta että työyksikköä. Oppimistehtävän on tarkoitus integroitua jollakin tavalla työyksikön toiminnan kehittämiseen. Harjoittelua ohjaava opettaja suunnittelee oppimistehtävän yhdessä opiskelijan ja mahdollisesti harjoittelua ohjaavan sairaanhoitajan/terveydenhoitajan kanssa.

Kirjallisessa oppimistehtävässä painotetaan eri harjoittelujaksoilla seuraavia sisältöjä, joiden ympärille harjoittelutehtävä rakentuu:

- hoitotyön suunnitelma ja rakenteinen kirjaaminen
- sairaanhoitajan kliininen osaaminen ja potilaan/asiakkaan hoidon turvallisuus
- potilaan/asiakkaan hoitotyön etiikka: mm. sairaanhoitajan eettiset ohjeet

- asiakkaan/potilaan sekä hänen perheensä ohjaaminen ja opettaminen sekä terveyden edistäminen
- ammatillinen päätöksenteko hoitotyössä
- hoitotyön johtaminen ja oman työn organisointi ja valtakunnalliset painopistealueet terveydenhuollossa
- näyttöön perustuva hoitotyö: tutkitun tiedon hyödyntäminen hoitotyössä ja hoitotyön kehittämisessä

Aikaisemman sosiaali- ja terveysalan tutkinnon suorittaneille harjoittelutehtävät jäsenyivät hieman eritavalla, jos harjoittelupolku sisältää hyväksilukemisia.

Lääkehoidon opiskelu harjoittelun aikana

Hoitotyön ja terveydenhoitotyön koulutuksen aikana opiskelijan on saatava laaja-alaiset valmiudet eritasoisen lääkehoidon toteuttamiseksi. Valmistuvan sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan tulee hallita lääkehoidon toteuttaminen lääkärin määräysten mukaisesti eri annostelureittejä käyttäen, suonensisäinen neste- ja lääkehoito, verensiirtojen toteuttaminen sekä näihin liittyvät valmistelut perifeerisen laskimon kanyloinnista lääkkeen käyttökuntoon saattamiseen. Lisäksi hänen tulee osata seurata potilaan tilaa, oireita ja lääkehoidon vaikuttavuutta hoidon toteuttamisen aikana ja sen jälkeen. Keskeisiä lääkehoidon kokonaisuuksia ovat myös lääkelaskujen hallinta, lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet (kuten injektioiden annot) sekä potilaan ohjauksen ja itsehoidon tukemiseen liittyvät tiedot. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006.)

Opiskelijoiden osallistuminen lääkehoitoon harjoittelun aikana edellyttää riittäviä teoreettisia tietoja ja taitoja lääkehoidosta sekä lääkelaskujen moitteetonta hallintaa. Opiskelijoiden tulee harjoitteluyksikön pyytäessä osoittaa lääkehoidon opintojensa laajuus sekä suoriutuminen opinnoista ja lääkelaskuista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 51.) Opiskelija pitää koulutuksen aikana itse kirjaa lääkehoidon suorituksistaan merkitsemällä ne lääkehoidon passiin (*reppu.lamk.fi* → *Opintojakso: Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa* → *Lääkehoidon passi*). Liitteenä on lisäksi Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymässä noudatettavat ohjeet iv-hoitoihin osallistumisesta harjoittelun aikana (liite 3).

Opiskelija voi osallistua rokotuksiin ohjaajan valvonnan alaisena siinä vaiheessa, kun rokotukseen liittyvät teoriaopinnot on hyväksytysti suoritettu.

HUOM:

- Opiskelija voi mennä 1. harjoitteluun, vaikka lääkelaskujen koe ei ole hyväksytysti suoritettu, mutta tällöin opiskelija ei voi osallistua potilaan lääkehoitoon.
- Opiskelija voi edetä 2. harjoitteluun vasta kun lääkehoidon (sisältää lääkelaskut) opintojakso on hyväksytysti suoritettu.
- Opiskelija voi edetä 3. harjoitteluun vasta kun farmakologia on suoritettu.

6 Opiskelijan, ohjaajan ja opettajan tehtävät ja vastualueet ohjauksessa

Harjoittelun ohjaus on ohjaavan sairaanhoitajan / terveydenhoitajan, opiskelijan ja opettajan välinen opetuksellinen yhteistyösuhde. Siinä ovat merkityksellisiä vuorovaikutusilmapiiri ja luottamus. Ohjauksessa pyritään tukemaan opiskelijan ammatillista kasvua ja kehitystä sekä hänen henkilökohtaista kasvua. Ohjaavat hoitajat ovat avainasemassa harjoittelun aikana tässä prosessissa.

Ammatillisten valmiuksien kehittämiseksi ohjauksessa analysoidaan työtilanteita, selvitetään niissä ilmeneviä ongelmia sekä pyritään kytkemään tapahtumat ja ilmiöt teoreettisiin viitekehyksiinsä. Opiskelijan omaa kehitystä tukevan ohjauksen tavoitteena on selkiyttää käsitystä itsestään sairaanhoitajana sekä oman työnsä subjektina. Onnistuneen ohjauksen edellytyksiä ovat ohjaukseen osallistuvien verkostoituminen ja yhteistyö, ohjaajien pedagogiset taidot, harjoittelupaikassa toteutettava laadukas hoitotyö, ohjaajien sitoutuminen sekä kokemus johdon antamasta tuesta. (Vuorinen ym. 2005.)

Opiskelijalla on oltava nimetty opettajaohjaaja sekä harjoitteluyksikön nimeämä sairaanhoitaja-/terveydenhoitajaohjaaja. Vastuuohjaajana harjoitteluyksikössä toimii aina sairaanhoitaja- tai terveydenhoitajatutkinnon suorittanut henkilö. Toivottavaa on, että opiskelijalla on koko harjoittelujakson ajan sama ohjaaja. Opiskelijan ja ohjaavan sairaanhoitajan/terveydenhoitajan välille kehittyvän ohjaussuhteen on todettu olevan tärkeä oppimiseen liittyvä tekijä. Hyvä ohjaussuhde paitsi tukee ja vahvistaa opiskelijan oppimista ohjatussa harjoittelussa myös lievittää opiskelijan mahdollisesti kokemia pelkoja (Saarikoski 2002, Koskinen & Silén-Lipponen 2001).

Opiskelija laatii harjoitteluaikataulunsa niin, että työskentely oman ohjaajan kanssa on mahdollista. Yhdessä työskentelyssä mahdollistuu tavoitesuuntainen ohjaus ja opiskelijan kehittymisen seuraaminen. Työaikojen suunnittelussa huomioidaan kuitenkin myös oppimisen kannalta tarkoituksenmukaiset järjestelyt ja opiskelijan jaksaminen.

Seuraavassa opiskelijan, opettajan ja harjoittelun ohjaajan tehtäviä ja vastualueita:

Opiskelija

- laatii harjoittelupaikkaansa sinne etukäteen toimitettavan portfolion/ CV:n itsestään (sisältää esim. aikaisemman työ- ja opiskelukokemuksen)
- ottaa yhteyttä ohjaavaan opettajaan vähintään kaksi viikkoa ennen harjoittelun alkamista. Jos opiskelija aloittaa harjoittelunsa olematta ennakkoon yhteydessä ohjaavaan opettajaan, hänen harjoittelussa suorittamiaan tunteja ei voida laskea osaksi harjoittelua ennen kuin yhteydenotto opettajaan on tehty
- tutustuu harjoittelujakson yleisiin tavoitteisiin, sairaanhoitajan kompetenssivaatimukseen ja laatii omaa oppimistaan tukevat harjoittelutavoitteet sekä opiskeluaikataulun
- keskustelelee tavoitteistaan ohjaavan sairaanhoitajan sekä opettajan kanssa
- suunnittelee kirjallisen oppimistehtävänsä yhdessä ohjaavan opettajan kanssa
- noudattaa eettisiä ohjeita ja tunnistaa oman vastuunsa opiskelijana
- hakeutuu aktiivisesti oppimistilanteisiin ja hakee oppimistaan tukevaa tietoa, ohjausta ja palautetta
- kehittää ja arvioi toimintaansa ohjauksen suuntaviivojen mukaisesti
- noudattaa sovittuja työaikoja sekä muita työyksikössä sovittuja toimintatapoja

Sairaanhoitaja- / terveydenhoitajaohjaaja

- huolehtii opiskelijan perehdyttämisestä harjoittelupaikan organisaatioon, työyksikköön, sen toimintaan ja arvoperustaan
- tutustuu opiskelijan portfolioon / CV:hen ja tavoitteisiin
- työskentelee opiskelijan työparina opiskelun alkuvaiheessa ja ohjaa häntä tavoitteiden suuntaisesti
- lisää vastuuta opiskelijan taitojen mukaan siten että opiskelijalla on mahdollisuus itsenäiseen työskentelyyn ohjauksen alaisena harjoittelun loppupuolella
- ottaa huomioon että ohjaajan rooli on suhteessa opiskelun ja harjoittelujakson vaiheeseen; opintojen alkuvaiheessa on keskeistä turvallisuuden tunteen antaminen oppijalle, keskivaiheessa tilan antaminen ja loppuvaiheessa ammattialan olemuksen ymmärtämisen yhteinen pohtiminen
- käy ohjauskeskusteluja opiskelijan edistymisestä opiskelijan ja opettajan kanssa
- perustelee omaa toimintaansa ja ohjaa myös opiskelijaa pohtimaan toimintansa perusteita ja kokemuksia
- rohkaisee opiskelijaa antamaan kehittämissuhteita harjoittelupaikan työtapoihin
- rohkaisee opiskelijaa soveltamaan aikaisemmin oppimaansa
- antaa opiskelijalle jakson aikana jatkuvaa palautetta ja osallistuu arvioinnin kokoamiseen yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa
- ottaa huomioon opiskelijaa koskevat työsuojelusäännökset

Opettajaohjaaja

- ohjaa opiskelijaa opiskelunsa suunnittelussa ja tavoitteiden laadinnassa
- seuraa, että opiskelu toteutuu tavoitteiden suunnassa
- auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonais käsityksen asiakkaan / potilaan hoitotyöstä ja jäsentämään organisaation toimintaa
- osallistuu aktiivisesti opiskelijan harjoittelun suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin
- selvittää ja ohjaa opiskelijan työtehtävien tarkoituksenmukaisuutta oppimisen näkökulmasta
- päättää harjoittelun hyväksytystä tai hylätystä suorituksesta
- toimii pedagogisena asiantuntijana henkilökunnalle
- arvioi oman koulutusyksikkönsä työelämäyhteistyötä, opetuksen ammatillisia kehityskohteita ja informaatiotarpeita
- markkinoi oman koulutusyksikkönsä osaamista ja tiedottaa koulutuksesta työyksiköissä

Opiskelijaohjausta voidaan toteuttaa harjoittelussa eri tavoin riippuen esimerkiksi työyksikön luonteesta: henkilökohtaisena ohjaustilanteena (ohjaaja-opiskelija tai opettaja-opiskelija), tiimiohjauksena (ohjaaja-opettaja-opiskelija), ryhmäohjauksena (ohjaaja ja/tai opettaja - monta opiskelijaa), vertaisohjauksena (opiskelija-opiskelija) tai verkko-ohjauksena (Internetin käyttö).

Ohjaajan positiivinen asenne opiskelijaa, omaa työtä, työyhteisöä sekä ohjaajana toimimista kohtaan edesauttavat opiskelijan oppimista, ohjaussuhteen toimivuutta ja ohjauksen onnistumista (Oinonen 2000). Seuraavassa on jäsennelty niitä ominaisuuksia, joita opiskelijat ohjaajassa tutkimuksen mukaan arvostavat (Väisänen 2002, Oinonen 2000):

- **Ammatillisuus**

- a) **Kompetenssi** – ohjaaja on teoreettisesti ja käytännöllisesti pätevä, taitava ja tietävä ammattilainen, hoitotyön asiantuntija. Hänellä on hyvä ohjaustaito, hän on motivoitunut ohjaamaan ja hän kykenee kommunikoimaan ohjattavien kanssa.
- b) **Reflektio** – ohjaajalla on halu ja kyky kehittyä ammatillisesti. Hän osaa tarkastella omaa toimintaansa kriittisesti.
- c) **Standardit ja normit** – ohjaaja on luotettava ja sitoutunut työhönsä. Hän on täsmällinen, tavoitettavissa ja sietää kritiikkiä.
- d) **Persoona** – ohjaaja on sosiaalinen ja kypsä henkilönä; hänellä on huumorintajuja ja elämäkokemusta; hän on persoonallinen, joustava, luova, jämäkkä ja laajakatseinen.

- **Huolehtiva suhde**

- a) **Tukeminen** – ohjaajalla on kyky antaa tukea, kannustaa ja luoda turvallinen ohjaussuhde.
- b) **Empaattisuus** – ohjaaja kuuntelee ohjattavaa, on empaattinen ja helposti lähestyttävä, hän motivoi ja kiinnittää huomiota ohjattavan itsetuntoon.

- **Ohjauksen tehtävät ja tyylit**

- a) **Ohjeiden antaminen** – ohjaaja osaa antaa ohjeita ja neuvoja sekä toimia hyvänä mallina ammatillisesti. Hän osaa antaa rakentavaa palautetta.
- b) **Kasvun edistäminen** – ohjaajalla on kyky pidäytyä suorista ohjeista kasvun edistäjänä. Hyvä ohjaaja antaa opiskelijalle tilaa ideoita, suunnitella, oivaltaa ja toteuttaa hoitotyötä. Hän antaa myös vastuuta, auttaa oppimaan ja kehittymään sekä näkemään laajemmin.
- c) **Yhteistoiminnallinen ja haasteita asettava ohjaustyyli** – ohjaaja kykenee kumppanuuteen ongelmanratkaisussa ja päätöksenteossa. Ajatuksia ja ideoita vaihdetaan kollegojen kesken opiskelijan ollessa nuorempi kollega. Hyvä ohjaaja aktivoi, esittää kysymyksiä, pyytää perusteluita, ohjaa tutkimaan ja yllyttää harkitsemaan eri vaihtoehtoja.

7 Harjoittelun arviointi

On tärkeää, että opiskelija saa harjoittelunsa aikana jatkuvaa, oppimisen tavoitteisiin pohjautuvaa, rakentavaa, välitöntä ja yksilöllistä palautetta opiskelustaan. Palautteen antamiseen osallistuvat kaikki opiskelijan harjoitteluyhteisön jäsenet, mutta ensisijaisesti ohjaava sairaanhoitaja / terveydenhoitaja sekä harjoittelua ohjaava opettaja. Jatkuvan palautteen avulla opiskelija pystyy arvioimaan ja korjaamaan omaa toimintaansa ja kehittämään itsearviointiaan osaksi ammattitaitoaan. Opiskelijan omien tavoitteiden lisäksi palautteen antamisen ja arvioinnin jäsentämisen apuna voi käyttää sairaanhoitajien keskeistä osaamista kuvaavia sisältöalueita (www.ncp.fi/ects) sekä kaikille koulutusohjelmille yhteisiä kompetensseja (http://www.arene.fi/tietopankki.asp?page_id=31&luokka_id=23&main=1&level=27):

- Hoitotyön asiakkuusosaaminen
- Terveyden edistämisen osaaminen
- Kliininen osaaminen
- Päätöksenteko-osaaminen
- Ohjaus- ja opetusosaaminen
- Oppimisen taidot
- Eettinen osaaminen
- Työyhteisöosaaminen
- Innovaatio-osaaminen
- Kansainvälisyysosaaminen

Terveydenhoitajakoulutuksessa edellisten osaamisalueiden lisäksi kiinnitetään huomiota erityisesti myös seuraaviin osaamisalueisiin (www.ncp.fi/ects):

- ❖ Yksilön, perheen, ryhmän ja yhteisön terveydenhoitotyön osaaminen
- ❖ Ympäristöterveyden edistäminen
- ❖ Yhteiskunnallisen terveydenhoitotyön osaaminen

Opiskelijan arviointitehtävät

Opiskelija arvioi oppimistaan suullisesti harjoittelun aikana käydyissä ohjauskeskusteluissa ja kirjallisesti ja suullisesti harjoittelun lopussa. Loppuarviointitilanteessa opiskelija arvioi oppimistaan suhteessa asettamiinsa oppimistavoitteisiin ja nimeää omat kehittymisalueensa. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija pyrkii antamaan ja saamaan myös vertaisarviointia omilta opiskelijatovereiltaan. Opiskelija antaa palautetta myös saamastaan ohjauksesta ja harjoitteluyksikkönsä toiminnasta sekä suullisesti että kirjallisesti. PHSOTEY:ssä ja Lahden kaupunginsairaalassa harjoittelunsa tehnyt opiskelija vastaa harjoitteluyksikkönsä ennen loppuarviointikeskustelua harjoittelua koskevaan Webropol –kyselyyn. Kyselyn avulla saadaan laajemmin palautetta harjoitteluyksiköiden toiminnasta. Kyselyn täyttäminen valmistaa opiskelijaa myös suullisen palautteen antamiseen loppuarviointikeskustelussa.

HUOM:

- Arviointia ei pysty suorittamaan, mikäli opiskelija ei ole laatinut tavoitteitaan huolellisesti ja valmistautunut loppuarviointitilaisuuteen.
- Harjoittelua koskeva kirjallinen itsearviointi tulee palauttaa ohjaavalle opettajalle sekä harjoittelun ohjaajalle viimeistään edellisenä päivänä ennen loppuarviointikeskustelua

Seuraavassa esimerkinluonteisesti joitakin kysymyksiä, joita opiskelija voi hyödyntää tehdessään itsearviointia omasta oppimisestaan harjoittelun aikana:

- mitä tiedonkeruun ja havainnoinnin kannalta keskeistä olen oppinut harjoittelun aikana?
- mitä kysymyksiä minulle on herännyt harjoittelun kokemuksista ja miten olen etsinyt vastauksia näihin kysymyksiin?
- mitä tutkimuksellista tietoa olen etsinyt ja käyttänyt harjoittelun aikana?
- mitkä arvot ja periaatteet ohjaavat minua työskentelyssäni?
- millaiset asiat koen haasteellisiksi vuorovaikutustilanteissa ja miksi?
- miten olen sopeutunut työyhteisöön, miksi?
- millaisena koen vastuun ottamisen omassa työskentelyssäni?
- mikä arvioinnissa on minulle tärkeää, miksi?
- mitä kehittämishaasteita näen omassa ammatillisessa kasvussani, miksi?

Ohjaavan sairaanhoitajan / terveydenhoitajan arviointitehtävät

Ohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa harjoittelun aikana säännöllisesti hänen edistymisestään. Ohjaaja osallistuu yhteisiin, etukäteen sovittuihin arviointikeskusteluihin. Harjoittelujakson päättyessä ohjaaja tekee kirjallisen yhteenvedon opiskelijan oppimistavoitteiden saavuttamisesta. Arviointinsa tukena ohjaaja voi käyttää myös työyksikön muiden henkilöiden antamia palautteita opiskelijan suoriutumisesta. Jos ohjaaja ei syystä tai toisesta pääse opiskelijan loppuarviointiin, niin hän voi valtuuttaa toisen sairaanhoitajan / terveydenhoitajan keskustelemaan palautteesta arviointitilanteeseen.

Ohjaavan opettajan arviointitehtävät

Opettaja osallistuu harjoittelun alussa alkukeskusteluun, jossa käydään läpi opiskelijan oppimistavoitteet. Harjoittelun aikana opettaja keskustelee harjoittelun tavoitteiden saavuttamisesta ja osallistuu kokoavaan arviointikeskusteluun harjoittelujakson lopussa. Koska harjoittelut ovat osa tutkintoon johtavia opintoja, niiden hyväksymisestä päättää opettaja. Tavoitteiden saavuttamisen taso on arvioinnin pääkohde. Ohjaava opettaja hyväksyy harjoittelun oppimisprosessin, loppuarviointidokumenttien (ohjaajan kirjallinen arviointi, opiskelijan tavoitteet ja itsearviointi) ja arviointikeskustelun perusteella sekä arvioituaan harjoitteluun liittyvän oppimistehtävän. Harjoittelu arvioidaan hyväksytyksi – hylätty asteikolla sen jälkeen kun kaikki vaadittavat dokumentit on palautettu ohjaavalle opettajalle.

HUOM:

Harjoittelujakson oppimistehtävä esitellään loppuarvioinnin yhteydessä. Tehtävä palautetaan lopullisessa muodossaan ohjaavalle opettajalle viikon kuluttua harjoittelun päättymisestä.

Opiskelija ei voi siirtyä seuraavaan harjoitteluun ennen kuin kaikki edellisen harjoittelujakson dokumentit on palautettu ja arviointi suoritettu.

Harjoittelu arvioidaan **hylätyksi** jos:

OPISKELIJA

- ei ole määritellyt ja kirjannut tavoitteitaan, eikä ole esittänyt niitä ohjaajalle / ohjaavalle opettajalle
- ei ota vastuuta oppimisestaan
- ei toimi yleisesti hyväksytyjen eettisten periaatteiden mukaisesti
- toimii vastoin työyksikön periaatteita ja ohjeita (esim. ei noudata suunniteltuja työvuoroja)
- ei esitä selitystä poissaoloihinsa, eikä esitä poissaoloa korvaavaa suunnitelmaa
- vaarantaa ohjauksesta huolimatta toiminnallaan asiakas- / potilasturvallisuuden
- ei hyödynnä oman ammattialansa tietoperustaa (opiskeluvaiheeseen suhteutettuna)
- arvioi ja perustelee omaa toimintaansa niukasti ja epärealistisesti, eikä kykene ottamaan vastaan palautetta
- ei kykene työyhteisön edellyttämään yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen
- tekee toistuvasti virheitä lääkehoidossa
- ei tee / palauta sovittuja oppimistehtäviä määräajassa

➤ Jos yksikin em. kriteereistä täyttyy, harjoittelu on hylätty.

Opiskelijan oppimiseen on kiinnitettävä huomiota hyvissä ajoin harjoittelun aikana ja hänelle on annettava palautetta sekä ohjausta toimintansa korjaamiseen. Harjoittelun ohjaajan on otettava mahdollisimman hyvissä ajoin yhteys ohjaavaan opettajaan, jos opiskelijalla on harjoitteluun liittyviä vaikeuksia.

Hylätty harjoittelu suoritetaan joko kokonaan uudestaan tai harjoittelua täydennetään sovitusti. Harjoittelun suorittamisen tavasta, harjoittelun määrästä ja ajankohdasta neuvottelee ohjaava opettaja harjoittelun ohjaajan ja opiskelijan kanssa.

8 Harjoitteludokumentit

Harjoitteluun liittyvät dokumentit on kehitetty oppimisen tueksi. Harjoitteluun liittyvät lomakkeet sekä ohjeistukset opiskelija löytää repusta (<http://reppu.lamk.fi> → Opintojakso: Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa). Opiskelija palauttaa kaikki vaadittavat dokumentit harjoittelun lopussa ohjaavalle opettajalle lopullista arviointia varten. Opiskelijan etu on, että vaadittavat dokumentit palautuvat sovitussa aikataulussa.

- opiskelijan yksilölliset, kirjalliseen muotoon laaditut oppimistavoitteet
- opiskelijan kirjallinen itsearviointi
- ohjaajan laatima kirjallinen arviointi
- oppimistehtävä
- harjoitteluaiakataulusta kopio harjoitteluyksikköön, alkuperäinen oppilaitokselle (oma tuutoropettaja säilyttää) ja kopio itselle liitettäväksi harjoittelun seurantalomakkeeseen
- harjoittelujen seurantalomake (opiskelija säilyttää itsellään)
- lääkehoidon passi

9 Harjoittelun käytännön järjestelyt

Harjoittelupaikkojen varaus

Opiskelijan tulee hakea harjoittelupaikkaa edellisen lukukauden aikana. Harjoittelupaikkavarauksista tiedotetaan lukukausittain Reppu- sivuston kautta. Opiskelija sopii harjoittelupolustaan oman tuutorinsa kanssa.

HUOM:

Opiskelijan edellisen harjoittelun tulee olla myös suoritettuna kokonaisuudessaan ennen seuraavan harjoittelupaikan varaamista (kaikki dokumentit palautettuna ja arviointi suoritettuna).

Pääsääntöisesti opiskelija varaa itse harjoittelupaikan sähköisesti JobStep – varausjärjestelmän kautta (www.jobstep.net) sovittuna ajankohtana, tuutoropettaja hyväksyy ja vahvistaa varauksen

HUOM: Ennen sovittua ajankohtaa tehtyjä varauksia ei hyväksytä ja ne poistetaan.

Joissakin opintomoduuleissa, moduulin vastaava on sopinut tiettyjä harjoittelupaikkoja ja opiskelija voi varata tällaisen harjoittelupaikan harjoittelun Reppu-sivulla moduulin wiki-pohjasta (→ Harjoittelupaikat, ajat ja ohjaavat opettajat). Opiskelija voi myös varata itsenäisesti harjoittelupaikan muuta kautta, tuutoropettaja hyväksyy ja vahvistaa varauksen.

Saatuana tuutoropettajan vahvistuksen harjoittelupaikan varaukselle opiskelija vie harjoittelupaikkansa näkyviin harjoittelun Reppu-sivulle kyseisen moduulin harjoittelupaikkojen wiki-pohjaan (→ Harjoittelupaikat, ajat ja ohjaavat opettajat). Taulukkoon viedään kaikki harjoittelut (JobStepin kautta varatut, hankeharjoittelut, itse sovitut harjoittelut jne.). Moduulivastaava nimeää wiki-pohjalle opiskelijalle harjoittelua ohjaavan opettajan.

Mikäli opiskelijalla ei ole lukukauden alussa vielä harjoittelupaikkaa, tulee hänen kirjata itsensä joka tapauksessa sen moduulin / ryhmän alle, jossa hän suorittaa opintoja kyseisellä lukukaudella. Opiskelija merkitsee taulukkoon harjoittelupaikan kohtaan tiedon "ilman harjoittelupaikkaa".

Varattuja harjoittelupaikkoja voi vaihtaa vain erityisen painavista syistä. Harjoitteluun varattavia kalenteriviikkoja laskettaessa on otettava huomioon, että opiskelijalla voi olla harjoittelujakson aikana myös muita opintoja, jolloin harjoittelu-aika tulee suunnitella riittävän pitkälle ajanjaksolle.

Opiskelija varaa aina itse harjoittelupaikan halutessaan harjoitella Lahden lähiympäristön ulkopuolella ja neuvoteltuaan harjoittelupaikan soveltuvuudesta oman tuutoropettajansa kanssa. Lisäksi opiskelijan tulee toimittaa opintotoimistoon harjoittelupaikan yhteystiedot siihen tarkoitetulla lomakkeella. Opintotoimistossa huolehditaan tällöin harjoittelusopimuksen solmimisesta.

Harjoittelupaikan varaukseen liittyvät tarkemmat ohjeistukset opiskelija löytää Repusta (<http://reppu.lamk.fi> → *Opintojakso: Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa*).

Harjoittelun tuntimäärä

Ohjatun harjoittelun tuntimäärä on laskennallisesti 27 tuntia / opintopiste, jolloin koko koulutuksen ajalta kertyy ohjattua harjoittelua aidoissa asiakastilanteissa yhteensä 2025 tuntia sairaanhoitajakoulutuksessa ja 2160 tuntia terveydenhoitajakoulutuksessa.

Harjoittelujaksoon sisältyy aina kirjallinen tehtävä, jonka tekemiseen sovittu tuntimäärä sisältyy harjoittelujakson kokonaistuntimäärään (10 tuntia). Kirjalliseen tehtävään liittyvä tiedonhaku tapahtuu osittain myös työaikana, jota ei ole laskettu sisältyväksi kirjallisen tehtävän tuntimäärään. Myös harjoittelujakson orientaatiotunnit sekä mahdollisesti muut erikseen sovitut tilaisuudet sisältyvät harjoittelun kokonaistunteihin. Näihin käytettävä aika sovitaan harjoittelujakson alussa ohjaavan opettajan kanssa. Opiskelija täyttää harjoittelun seurantalomaketta, johon hän merkitsee harjoittelupaikan, siellä suorittamansa tuntimäärän ja kirjallisen tehtävän. Seurantalomakkeen liitteinä on hyvä olla kopiot harjoittelujen opiskeluaikatauluista.

- Ensiapu II on kaikille opiskelijoille pakollinen. Se toteutuu Finlandia -hiihdon ea -päivystyksenä. Tunnit ovat osa viimeistä harjoittelua.

Harjoittelun aloittaminen

Ennen kuin opiskelija aloittaa harjoittelunsa, oppilaitoksella tulee olla voimassa oleva sopimus harjoittelupaikan kanssa. Sopimuksessa määritellään muun muassa sopijaosapuolten vastuut ja velvollisuudet potilasturvallisuuden ja hoidon laadun sekä opiskelijan ohjauksen laadun varmistamiseksi. Oppilaitos on tehnyt sopimukset keskeisimpiin harjoittelupaikkoihin. Mikäli opiskelija suorittaa harjoitteluun pienemmässä yksikössä tai Lahden alueen ulkopuolella tulee hänen itse varmistaa, että harjoittelupaikkaan on olemassa voimassa oleva harjoittelupaikkasopimus. Asian voi tarkistaa opintotoimiston ajan tasalla pitämästä harjoittelupaikkalistauksesta Repusta (<http://reppu.lamk.fi> → *Sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelma* → *Harjoittelu*).

Mikäli harjoittelupaikkaan ei ole voimassa olevaa sopimusta, niin opiskelija täyttää harjoittelupaikkasopimus –lomakkeen ja palauttaa sen opintotoimistoon.

Harjoitteluun lähtiessään opiskelijan tulee tutustua ohjeistuksiin, jotka liittyvät harjoitteluun lähtemiseen. Ohjeistukset löytyvät Repusta (<http://reppu.lamk.fi> → *Opintojakso: Harjoittelu hoitotyön koulutusohjelmassa*).

Harjoitteluaiakataulu

Harjoittelu on kokopäivätyöksi rinnastettava opiskelujakso. Käytännön harjoittelussa noudatetaan työyksikön toiminnan mukaisesti joko päivä-, kaksivuoro- tai kolmivuorotyöaika. Opiskelija laatii työvuoronsa harjoittelun alussa laitoksen harjoitteluaiakataululomakkeelle toimintayksikön luonteen ja oppimistavoitteidensa kannalta tarkoituksenmukaisesti. Harjoitteluaiakataulusuunnitelmaan tehdään muutokset tarpeen mukaan ja se on virallinen asiakirja. Sairaanhoidajan / terveydenhoitajan työn luonteeseen kuuluu oleellisesti kolmivuorotyö, joten opiskeluaikana on tarkoituksenmukaista hankkia kokemusta myös ilta-, yö- ja viikonlopputyöstä. Työvuorojen välissä on oltava kohtuullinen lepoaika, ja yövuoroa on seurattava aina lepopäivä.

Oppimisen kannalta on suotavaa, että opiskelija ei tee ansio- tai muuta siihen rinnastettavaa työtä harjoitteluaiakanaan. Kalenteriviikkoon on yleisten työaikamääräysten mukaan sisällytettävä vähintään yksi vapaapäivä, ja työpäiviä saa olla peräkkäin enintään kahdeksan. Harjoittelun vastuullisuuden vuoksi opiskelijan on oltava levännyt voidakseen huolehtia työtehtävistään. Ohjaajan on keskeytettävä harjoittelu, jos hän havaitsee opiskelijan olevan työkyvytön sairauden, väsymyksen tai päihteiden käytön vuoksi.

Ruokailu, suojavaatteet ja aseptiikka

Ruokailumahdollisuuksista voi tiedustella suoraan harjoitteluyksiköstä. Suojavaatteista ja niiden huollosta sovitaan harjoittelupaikkakohtaisesti. Jalkineista opiskelija huolehtii itse. Päijät-Hämeen keskussairaalan ja Lahden kaupunginsairaalan kanssa tehtyyn sopimukseen sisältyy opiskelijan suojavaatetus. Suojavaate on tarkoitettu käytettäväksi sairaalan sisällä ja työpistevaatetus vain yksikön sisällä. Opiskelijoiden tulee vaihtaa omat vaatteet käydessään ruokailemassa koululla harjoittelupäivien aikana.

Aseptiikan osalta noudatetaan harjoittelupaikan voimassa olevaa ohjeistusta. Kuntayhtymän aseptiikkaa koskeva ohjeistus löytyy liitteestä 5.

Sairastuminen

Opiskelijan sairastuessa hän ilmoittaa siitä välittömästi harjoitteluyksikköön ja mahdollisimman pian myös ohjaavalle opettajalle. Opiskelija ei saa työskennellä sairaana ollessaan. Sairauspoissaolot eivät oikeuta vähentämään vaadittavaa harjoittelutuntimäärää. Sairaspäivät merkitään harjoitteluaiakatauluun ja sairaspäivien työtuntimäärä vähennetään suunnitellusta kokonaistuntimäärästä. Opiskelija täydentää joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti puuttuvat tuntimäärät ohjaavan opettajan kanssa sovittavalla tavalla. Puuttuvat työtunnit korvataan joko ao. työyksikössä tai muutoin sovittavalla tavalla (esimerkiksi seuraavan harjoittelun yhteydessä). Käytännön taidoissa edellytetään riittävää harjaantumista koulutuksen aikana, jolloin harjoittelun tuntimäärä on suoritettava koulutuksen aikana kokonaisuudessaan. Riittävä harjaantuminen ammattiin on myös opiskelijan oikeus.

Terveys, turvallisuus ja ensiapuohjeet

Työturvallisuuslakia N:o 738/2002 sovelletaan myös ”oppilaan ja opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä” (§ 4). Opiskelijoita kehoitetaan tutustumaan työturvallisuuslakiin (esim. www.finlex.fi). Lain peruseriaatteena on, että osaston esimies on vastuussa yksikössään työsuojeluun liittyvistä asioista, mutta jokaisella työntekijällä ja myös opiskelijalla on vastuu omasta ja muiden työturvallisuudesta. Opiskelijaterveydenhoitaja ohjaa rokotuksiin, tartuntatauteihin (esim. salmonella, tuberkuloosi) ja muihin terveyteen liittyvissä asioissa. Sairaalainfektiot aiheuttavat aika ajoin erilaisia varotoimenpiteitä, joista on otettava selvää tilannekohtaisesti. Harjoittelun ohjaajat antavat tietoa kulloinkin ajankohtaisista kysymyksistä. Verikontakteista, selän kipeytymisestä, hygieniasta ja jaksamisesta on ohjeet liitteenä (Liite 4). Ennen harjoittelun alkamista opiskelijan tulee huolehtia, että seuraavat rokotukset ovat voimassa:

- Polio (voimassa 10 vuotta)
- Tetanus D (voimassa 10 vuotta)
- MPR

Opiskelijan tulee täyttää myös MRSA-kyselylomake kaksi viikkoa ennen harjoittelujakson alkamista ja toimittaa se harjoitteluyksikkönsä osastonhoitajalle.

HUOM.

Mikäli opiskelija ei toimita MRSA -lomaketta harjoitteluyksikköönsä sovitusti, harjoittelu voi viivästyä tai harjoitteluyksiköllä on mahdollisuus peruuttaa sen kokonaan.

MRSA -ohjeet ja lomakkeet löytyvät harjoittelun Reppu-sivulta (Harjoittelu PHSOTEY-alueella). Jos opiskelija on ollut 3 kuukautta harjoittelussa ulkomailla, MRSA-näyte on otettava automaattisesti. Näyte otetaan opiskelijaterveydenhuollossa.

Vakuutusturva

Opiskelijat ovat vakuutettuja harjoittelun aikana. Opiskelijoita koskeva vakuutusturva Päijät-Hämeen koulutus konsernissa on nähtävissä liitteessä (Liite 6). Harjoittelusta tehtyjen sopimusten mukaan harjoittelu tapahtuu sosiaali- ja terveysalan laitoksen vastuulla, mikä tarkoittaa esimerkiksi opiskelijan aiheuttaman laitevahingon korvausta. Potilasvahingot kuuluvat potilasvahingolain menettelyn piiriin.

10 Opiskelu ulkomailla

Opiskelijan toivotaan suorittavan osan opinnoistaan eri vaihto-ohjelmien kautta ulkomailla. Ulkomailla suoritettavat opinnot voivat koostua pelkästään harjoittelusta tai harjoittelusta ja teoriaopinnoista. Opiskelijalle on haettavana vaihto-opiskelupaikkoja useissa eurooppalaisissa ja pohjoismaisissa korkeakouluissa sekä harjoittelupaikkoja kahdenkeskisiin sopimuksiin perustuvissa hoitotyön organisaatioissa ja projekteissa. Vakiintuneimmat ja tunnetuimmat vaihto-ohjelmat koordinoituvat Euroopan Unionin (Erasmus) ja Pohjoismaiden ministerineuvosto (Nord Plus) kautta. Opiskelija voi hakeutua myös omaohjauksellisesti ulkomaille harjoitteluun vaihto-ohjelmien ja yhteistyösopimusten ulkopuolella.

Vaihdon kesto on 3-12 kk, johon harjoittelun lisäksi voidaan sisällyttää teoriaopintoja yhteistyökorkeakoulusta tai sopimuksen mukaan verkko-opintojaksuja omasta hoitotyön koulutusohjelmasta. Opiskelija tekee kuitenkin ensisijaisesti yhteistyökorkeakoulun opintoja. Ulkomailla harjoitteluun kuuluu myös yksi kirjallinen tehtävä, jonka sisällöllinen teema vastaa ko. harjoitteluvaiheelle asetettuja tavoitteita (ks. tämä ohjevihko).

Ulkomailla suoritettavaa harjoittelua tuetaan apurahalla, jonka suuruus ilmoitetaan vuosittain. Vaihtoon hakuaika on keväällä syyslukukaudeksi ja syksyllä kevätlukukaudeksi. Hakuajoista tiedotetaan sosiaali- ja terveysalan Reppu-sivuilla tarkemmin lähellä ajankohtaa. Itse hankittuihin harjoittelupaikkoihin on jatkuva haku. Apurahan saaminen velvoittaa raportoimaan sen käytöstä vaihdon päätyttyä. Mikäli opiskelija jättää raportoimatta, apuraha voidaan periä takaisin. Apurahan lisäksi opiskelija voi hakea Kelalta korotettua opintorahaa ja asumistukea ulkomailla oleskelua varten. Mahdolliseen työlupaan, viisumiin, rokotuksiin tai harjoittelun ohjaukseen liittyvistä kustannuksista vastaa opiskelija itse.

Opiskelijalta edellytetään pitkäjänteistä suunnittelua oman tutoropettajan kanssa ulkomaisen harjoittelun toteutumiseksi. Harjoittelun tulee vastata yleisiä EU-suosituksia sairaanhoitajakoulutuksessa. Ulkomailla suoritettu harjoittelu hyväksytään täysimääräisenä osaksi harjoittelun kokonaisopintopistemäärää. Täysimääräinen hyväksyminen ja opintorekisteriin siirrettävyys edellyttävät opiskelijan sitoutumista kirjallisesti haku- ja hyväksyntämenettelyyn (ects) ennen vaihdon toteutumista. Harjoittelun suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa huomioidaan kohdemaan hoitotyön toimintakulttuuri, terveysalan organisaatioiden rakenne ja niihin liittyvä muu tieto. Harjoittelun kirjallinen arviointi tapahtuu oman koulutusohjelman arviointilomakkeen englanninkielisellä versiolla. Ulkomailla suoritettu harjoittelu arvioidaan hyväksytyksi / hylättyksi asteikolla kuten muutkin harjoittelujaksot. Opiskelija huolehtii vastaanottavan korkeakoulun ja/tai harjoittelupaikan vaatimista terveystodistuksista ja näytteistä (MRSA-näytteet, tuberkuloositodistukset, rokotukset), lisätietoja terveydenhoitajalta.

Kaikki ulkomaille opiskelemaan tai harjoittelemaan lähtevät opiskelijat suorittavat englanninkielisen verkkokurssin (Reppu) ”Orientation to Exchange”. Kurssin opintopisteet luetaan pääsääntöisesti hyväksi vapaasti valittaviin opintoihin.

Opiskelijavaihtoon voi hakeutua pääsääntöisesti aikaisintaan 2. lukuvuodella. Tullakseen hyväksytyksi ulkomaiseen vaihtoon, opiskelijan on esitettävä hyväksytyt suoritukset tai vankka suunnitelma vähintään ensimmäisen vuoden opinnoista. Vastaanottava korkeakoulu tai muu organisaatio esittää ja päättää harjoittelupaikan tai –paikat. Opiskelijan toiveet huomioidaan paikallisten mahdollisuuksien mukaan. Ohjaajana toimii vastaanottavan korkeakoulun tai muun organisaation osoittamat sairaanhoitaja / terveydenhoitaja / kättilö ja / tai opettaja. Hoitotyön koulutusohjelmasta osoitetaan opiskelijalle oma opettajaohjaaja vain poikkeustapauksessa. Kansainväliset opintosuoritukset hyväksyy ensisijaisesti oma tuutoropettaja. Opiskelijan ulkomailta palauttamat asiakirjat toimitetaan koulutusohjelman kv-vastaavan kautta opintotoimistoon mahdollisimman pian vaihdon päätyttyä. Siirron ulkomailla suoritetuista opinnoista ja harjoittelusta opintorekisteriin tekee opintotoimisto.

(Lisätietoja opiskelijoille: <http://reppu.lamk.fi> → *Sosiaali- ja terveysala* → *Kansainvälisyys* sekä kv-koordinaattori Johanna Tarvainen, johanna.tarvainen@lamk.fi)

Lähteet

Arene 2010: Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa.
http://www.arene.fi/tietopankki.asp?page_id=31&luokka_id=23&main=1&level=27 (→ liite 10)

Elomaa L., Paltta H., Saarikoski M., Sulosaari V., Ääri R-L. 2005. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 24. Turku.

Heinonen N. 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveysministeriön ammattihenkilöiden neuvottelukunta. Helsinki.

Karttunen P. 1999. Tietoa hoitotyön toimintaan. Acta Universitatis Tamperensis 651. Tampereen yliopisto. Tampere.

Koskinen L., Silén-Lipponen M. 2001. Ohjattu harjoittelu oppimiskontekstina sairaanhoidon opiskelijoiden kokemana. Hoitotiede 3 (13), 122-131.

Oinonen I. 2000. Harjoittelun ohjaus hoitotyön koulutuksen eri vaiheissa. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja A, Tutkimuksia.

Opetusministeriö 2005. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, opintojen keskeiset sisällöt ja vähimmäisopintoviikkomäärät.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymä. 2010. Harjoittelu tai työssäoppiminen Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymässä.

Saarikoski M. 2002. Clinical learning environment and supervision. Development and validation of the Cles evaluation scale. Annales Universitatis Turkuensis D 525. Turun yliopisto. Turku.

Sarajärvi A. 2002. Sairaanhoidon opiskelijoiden hoitotyön näkemyksen muodostuminen sairaanhoitajakoulutuksen aikana. Acta Universitatis Ouluensis D674. Oulun Yliopisto. Oulu.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2002. Kansallinen projekti terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi. Työryhmämuistioita 2002:3.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2006. Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Vuorinen R, Eriksson E, Meretoja R. 2005. Hoitotyön ohjatun harjoittelun sisältö, edellytykset ja vaikutukset- systematisoitu kirjallisuuskatsaus. Hoitotiede 17, 270-281.

Väisänen P. 2002. Opetusharjoittelun ohjauksen retoriikka ja todellisuus.
<http://sokl.joensuu.fi/juhlakirja/17Pertti.htm>

Liite 1.**TAITOPAJASISÄLLÖT**

Taitopajat opintokokonaisuuksissa

Hoitotyön perustaidot –moduulin taitopajasisällöt

Hoitotyön ja hoitotieteen perusteet 3 op (81 h) ja lääkehoidon perusteet 1 op (27 h),
taitopajatyöskentelyä

Yhteensä 108 h, josta lähiopetusta 52 h

Taitopaja 1: Turvallisuus ja päivittäiset toiminnot; käsienpesu ja desifiointi, suojakäsineet, potilasvuode (mekanismit ja petaus) ja potilaan puhtaudesta huolehtiminen

Taitopaja 2: Ravitsemus, päivittäiset toiminnot ja nestetasapaino; ruokailussa avustaminen, ravitsemuskartoituksen tekeminen (MNA), letkuruokinnan toteuttaminen, suonensisäinen ravitseminen ja nesteytyksestä huolehtiminen

Taitopaja 3: Erittäminen ja terveystieteen palvelujen käyttö; suoliston toiminnan seuranta ja ylläpitäminen, virtsaamisen seuranta ja munuaisten ja virtsateiden toiminnan ylläpitäminen (virtsanpidätyskyvyttömyyden hoitaminen, kerta- ja kestopatetroidin toteuttaminen, kystomoidun potilaan hoitaminen)

Taitopaja 4: Hengitys ja verenkierto; hengityksen seuranta (hengityksen laatu ja määrä, happisaturaatio), hengityksen ja keuhkojen toiminnan ylläpitäminen (hapen antaminen, liman imeminen), verenkierron seuranta (verenpaineen ja sykkeen seuranta) ja kehon lämpötasapainosta huolehtiminen

Taitopaja 5: Aineenvaihdunta ja lääkehoito; aineenvaihduntaan liittyvä tarkkailu ja hoito

(verensokerin tarkkailu ja hoito), lääkkeen antaminen (lääkeinjektioita antaminen s.c ja i.m)

Taitopaja 6-7: Lääkehoito: lääkkeen antaminen (lääkkeen jako dosettiin, lääke suun kautta), lääkehoidon ohjaus ja lääkehoidosta poikkeaminen

Taitopaja 8: Päivittäiset toiminnot ja aktiviteetti; aktiviteettia edistävä toiminta (toiminnallisuutta edistävä asentohoito), liikkumisessa avustaminen (kävely- ja istumaharjoituksista huolehtiminen) ja apuvälineiden käytön ohjaus

Taitopaja 9: Hoitamisen taitojen koe

Lisäksi ensiavun taitopajat (3)

Perhehoitotyö ja pitkäaikainen sairastaminen

4 op taitopajatyöskentelyä (108 t, josta 28 t lähiopetusta)

Taitopaja 1: Terveystieteen palvelujen käyttö: Verinäyte

Taitopaja 2: Terveystieteen palvelujen käyttö: toimenpiteen suorittaminen, i.v.kanylointi

Taitopaja 3: Nestetasapaino: Nestetyksestä huolehtiminen, nesteensiirtolaitteet (i.v.), perfuusorit

Taitopaja 4: Hengitys: hengityksen seuranta ja hengityksen ja keuhkojen toiminnan ylläpito

Taitopaja 5: Verenkierto: verenkierron seuranta ja ylläpitäminen (sydämen toiminta)

Taitopaja 6: Aktiviteetti: aktiviteettia edistävä toiminta (Hemiplegia potilaan kuntouttava hoitotyö (ft))

Taitopaja 7: Avo; Terveyspalvelujen käyttö, näyttöiden ottaminen, näyttöön valmistaminen. Kudoseheys: haavaseuranta ja hoito, Aistitoiminta, kuuloaistin/näköaistin muutoksen huomiointi, Rokotus.

Jokaiseen taitopajaan (paitsi taitopaja 6) sisältyy lääkehoidon osuus, lääkelaskenta sekä taitopajaan valmistava tehtävä.

Perheen hoitotyö lasten ja nuorten hoitotyössä sekä mielenterveys- ja päihdetyössä

2 op taitopajatyöskentelyä (54 t, josta 20 t lähiopetusta)

Taitopaja 1: Mielenterveys- ja päihdetyö: Potilas/perhe tiedonantajana: erilaiset haastattelu- ja tiedonkeruumenetelmät

Taitopaja 2: Mielenterveys- ja päihdetyö: Luovat menetelmät: tutustutaan erilaisiin luoviin menetelmiin ja niiden hyödyntämiseen hoitotyössä, ryhmän suunnittelu ja ohjaamistaidot, ryhmädynamiikka

Taitopaja 3: Lasten ja nuorten hoitotyö: Lasten lääkehoito: lääkehoidon erityispiirteet, lääkelaskut, nestehoito, kivun arviointi ja hoito

Taitopaja 4: Lasten ja nuorten hoitotyö: Imeväisikäisen hoito: imeväisikäisen motorista kehitystä tukeva käsittely, lapsi-perhe asiakkaana, paino-pituus-pään ympärysmittä – kasvukäyrä, pussivirtsanäyte, nenä-mahaletkun käyttö, puhtaus ja ihon hoito, turvallinen hoitoympäristö

Perheen hoitotyö perioperatiivisessa ja akuuttihoitotyössä

3 op taitopajatyöskentelyä (80 t, josta 30 t lähiopetusta)

Taitopaja 1: Pre- ja postop. kirjaaminen ja raportointi, potilaan valmistelut, esitieto- ja anestesiakaavake, ylösnousuharjoitukset, sauvakävely, ompeleiden poisto, drenit, kivun seuranta, sidonta, avanteet

Taitopaja 2: Anestesiavalmistelut, ventilointi, kirurginen käsienpesu +pukeutuminen, potilaan valmistelut ja ihon desinfektio, tavalliset leikkausasennot, instrumentit, ommelaineet, steriilin pöydän rakentaminen

Taitopaja 3: Potilaan tilan ensiarviointi, hoito ja kuljetus -potilaan hoitopäivystyspoliklinikalla, tarkkailussa ja teholla

Taitopaja 4: Lääkelaskut, opintokäynti leikkausosastolle ja/tai ambulanssiin, kipsaus

Taitopaja 5: Naistentautien hoitotyö (2 h): gynekologisen potilaan tutkimisessa avustaminen ja potilaan ohjaus, rintojen tutkiminen ja asiakkaan ohjaus, lantionpohjan lihasten kuntoutus (harjoituksen ja ohjaus), seksuaaliterveyteen liittyvien kysymysten puheeksiotto asiakastilanteissa

Liite 2.**OPISKELIJOIDEN PALKALLISEN TYÖN HYVÄKSILUKEMINEN OPINTOIHIN****Hyväksilukeminen**

Opiskelijan suorittamaa koulutuksen aikana tapahtuvaa palkallista työtä voidaan hyväksilukea enintään 15 opintopistettä.

Edellytykset hyväksilukemiselle

Hyväksilukeminen edellyttää kaikkien alla lueteltujen asioiden toteutumista.

- opiskelijan työ työsopimuksessa vastaa hänen tulevaa pätevyyttä toimia fysioterapeutin / sairaanhoitajan / sosionomin / terveydenhoitajan ammatissa.
- ennen työsuhteen alkamista tuutorin / harjoitteluvastaavan kanssa on sovittu tavoitteellinen toteuttamissuunnitelma (lomake), jossa tulevat esille seuraavat asiat: tuleva työ ja sen pituus, oppimistavoitteet, oppimistehtävät ja niiden tekemiseen liittyvä ohjeistus ja arviointiajankohdan sopiminen tuutorin kanssa.
- 15 opintopisteen kokonaisuus voi koostua ammattiopinnoista ja vapaasti valittavista opinnoista
- opiskelijalle tiedotetaan, että hänen tulee pyytää työnantajalta todistus, joka sisältää arvioinnin.
- hyväksiluettuun työhön sisältyvät oppimistehtävät ja todistukset on palautettava kuukauden sisällä työn loppumisesta tuutorille / harjoitteluvastaavalle

Ammattiopintoihin kuuluvaa harjoittelua korvaava palkallinen työ tehdään pääsääntöisesti yhtäjaksoisena, korkeintaan kahteen jaksoon jaettuna.

Liite 3.**TERVEYDENHUOLLON LAILLISTETUKSI AMMATTIHENKILÖIKSI OPISKELEVIEN HARJAANTUMINEN LASKIMOSUONENSISÄISIIN HOITOIHIN OHJATUSSA HARJOITTELUSSA PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄSSÄ**

Suonensisäisellä hoidolla tarkoitetaan laskimoon annettavaa neste- ja lääkehoitoa sekä niihin liittyvien laimennosten valmistamista ja käyttökuntoon saattamista sekä verensiirtohoitoa. Lisäksi sillä tarkoitetaan laskimosuonensisäisen hoidon edellyttämien toimenpiteiden, kuten perifeerisen kanyloinnin ja infuusiolaskinten hallintaa.

STM:n (2005:32) Turvallinen lääkehoito -ohjeen mukaan terveydenhuoltoalan opiskelijoiden tulee saada koulutuksen aikana laaja-alaiset valmiudet eritasoisen lääkehoidon toteuttamiseen. Myös laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (L559/1994) korostaa ammattitoiminnan edellyttämää koulutusta ja riittävää ammatillista pätevyyttä. Terveydenhuollon laillistetuksi ammattihenkilöksi opiskelevalla tarkoitetaan tässä ohjeessa sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, röntgenhoitaja-, ensihoitaja-, kättilö- sekä bioanalytikko-opiskelijaa.

Terveydenhuollon laillistetuksi ammattihenkilöksi opiskelevan osallistuminen lääkehoidon harjoitteluun edellyttää riittäviä teoreettisia tietoja ja taitoja, sekä lääkelaskujen virheetöntä hallintaa. Opiskelijan tulee harjoittelun alkaessa osoittaa suorittamansa lääkehoidon laajuus, suoriutuminen opinnoista ja lääkelaskuista Lääkepassin¹ avulla tai sen puuttuessa opintorekisteriotteen avulla. Harjoittelujakson tavoitteissa opiskelija määrittelee, mitä osa-alueita suonensisäisestä lääke- ja neste- verensiirtohoidosta hän opiskelee kyseisen jakson aikana ottaen huomioon harjoittelupaikan luonteen. Tavoitteiden tulee pohjautua opetussuunnitelmaan ja suoritettuihin teoriaopintoihin. Opiskelija sopii harjoittelujakson tavoitteet ohjaajansa kanssa lähtötasokeskustelussa harjoittelun alkaessa.

Mikäli opiskelija toimii tilapäisesti kuntayhtymässä terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävissä, työnantaja määrittelee hänen oikeutensa lääke-, neste ja verensiirtohoidon toteuttamisessa lainsäädännön, opiskelijan valmiuksien ja työyksikön lääkehoidon vaatavuuden huomioonottaen.

LASKIMOSUONENSISÄINEN LÄÄKEHOITO

Harjoittelun sisältö:

- lääkehoidon farmakologian hallitseminen esim. yhteis- ja sivuvaikutukset
- lääke- ja nestehoidon tietokantojen käyttäminen
- lääke- ja nestehoidon aseptiikan hallitseminen
- lääkärin määräämien lääkeannostusten laskeminen
- laskimosuonensisäisesti annettavan lääkkeen / infuusion valmistaminen ja säilyvyyden tarkistaminen
- lääkeaineen vetäminen ruiskuun ampullista tms ja sen lisääminen infuusiopussiin tai -pulloon sekä lääkelisäystaran täyttäminen

- nesteensiirtoletkuston liittäminen infuusiopussiin tai -pulloon ja letkuston täyttäminen sekä infuusion yhdistäminen potilaaseen sisältäen kolmitiehanan käytön
- yhteensopivuuden huomioiminen
- infuusiolaskimien ja ruisku- ja kipupumppujen käyttökuntoon saattaminen ja käyttö
- lääkityksen antaminen boluksena tai infuusiona perifeerisen tai sentraalisen kanyylin kautta
- potilaan neuvonta ja ohjaus
- lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi
- lääkehoidon kirjaaminen
- ylläpitävissä tilanteissa toimiminen, kuten potilaan saadessa lääkeaineyleherkkyysoireita
- nestemäisten lääkejätteen hävittäminen

LASKIMOSUONENSISÄISEN NESTEHOITO

Harjoittelun sisältö:

- nestehoidon periaatteiden hallitseminen
- lääke- ja nestehoidon tietokantojen käyttäminen
- aseptiikan hallitseminen
- lääkärin määräämän neste- ja parenteraalisen ravitsemusohjelman toteuttaminen
- lääkärin tai hoitajan avustaminen perifeerisen ja/tai sentraalisen kanyylin laitossa
- aikuisen perifeerisen laskimon kanyloiminen erilaisilla kanyyleilla
- nesteensiirtoletkuston liittäminen infuusiopussiin tai -pulloon sekä letkuston täyttäminen sisältäen kolmitiehanan käytön ja takaiskuventtiilin
- mahdollisten elektrolyytti-, vitamiini- ja hivenainekonsentraattien vetäminen ruiskuun ja lisäysten tekeminen infuusiopussiin tai -pulloon sekä lisäystarran käyttäminen
- infuusioretkuston liittäminen potilaan perifeeriseen ja/tai sentraaliseen kanyyliin
- infuusionopeuden muuttaminen
- infuusiopussin tai -pullon vaihtaminen
- potilaan perifeerisen ja / tai sentraalisen kanyylin ja ympäröivien kudosten tarkkaileminen ja hoitaminen
- potilaan tilan seuraaminen, nestetasapainon laskeminen sekä johtopäätösten tekeminen
- potilaan neuvonta ja ohjaus
- hoidon kirjaaminen
- infuusioportin käyttöönotto ja hoitaminen
- perifeerisen kanyylin mandrinoiminen tai vastaavan apuvälineen käyttäminen
- perifeerisen kanyylin poistaminen
- sentraalisen kanyylin poistaminen
- lääkkeenanto- ja nesteensiirtovälineiden hävittäminen turvallisesti

VERENSIIRTOHOITO

Harjoittelun sisältö:

- verensiirtohoidon periaatteiden hallitseminen
- aseptiikan hallitseminen
- ennen verivalmisteiden siirtoa tehtävien toimenpiteiden suorittaminen, kuten veriryhmän määrittäminen, x-veren ottaminen ja verivarauksen tekeminen
- verivalmisteiden käyttökuntoon saattaminen ja siirron tarkistustoimenpiteiden suorittaminen
- verivalmisteiden antaminen potilaalle sekä siihen liittyvät toimenpiteet, kuten verivalmisteiden letkuttaminen, biologinen esikoe ja siirron seuranta
- potilaan neuvonta ja ohjaus
- toimiminen verensiirron jälkeen: verivalmistepussien säilyttäminen, infuusiotarvikkeiden hävittäminen
- verensiirtohoidon kirjaaminen
- hoidon vaikuttavuuden seuraaminen
- toimiminen yllättävissä tilanteissa, kuten potilaan saadessa yliherkkyysoireita

Liite 4.**KÄYTÄNNÖN NEUVOJA HARJOITTELUA VARTEN**

Mitä sinun tulee tietää mm.

pistotapaturman sattuessa, selän kipeytyessä, hygieniasta

Verikontaktit

Veriteitse tarttuvia tauteja ovat Hepatiitti B, C ja HIV. Ehdottomasti yleisin verikontakti hoitotyössä tapahtuu neulanpistotapaturmissa. Limakalvoille, haavaiselle iholle tai silmään roiskuneeseen vereen tai veriseen eritteeseen liittyy myös tartuttamisriski.

Huolehdi ihostasi, terveehi ihon kautta ei tartu mikään tauti! Muista suojautuminen tarvittaessa. Neulanpistotapaturmista suurin osa tapahtuu neulaa tuppiin työnnettäessä, tiedosta tämä, ja ole varovainen.

Mikäli verikontakti on tapahtunut:

- pese kädet juoksevilla vedellä ja käsihuuhteella
- juttele ohjaajan kanssa, selvitä potilaan tausta. Tämä siksi, että saat kokonaiskuvan tilanteen vakavuudesta. Tarvittaessa potilaasta otetaan Hep. B, C ja HIV -verikokeet
- soita terveydenhoitajalle opiskelijaterveydenhuoltoon, ÄLÄ työterveyshuoltoon.
- joko PHKS:n ensiavussa tai kaupungin sairaalan ensiavussa otetaan 0-verinäytteet sinusta mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. 0-verinäytteellä todistetaan se, ettet ole mainittuihin tauteihin sairastunut tai niitä sairastanut. Verikokeet on otettava myös 3 kk:n ja 6 kk:n jälkeen, jolloin selviää mahdollinen tartunta.
- joko PHKS:n ensiavussa tai kaupungin sairaalan ensiavussa aloitetaan B-hepatiittirokotus. Seuraavat rokotukset 1 kk, 2 kk ja 12 kk kuluttua
- mikäli tiedetään, että veri on Hep. B+, annetaan immunoglobuliini Aunativ.
- mikäli tiedetään, että veri on HIV+, tarjotaan mahdollisuutta ennaltaehkäisevään HIV-lääkitykseen.

Lisätietoa saat tartuntatautien vastaanotolta Paavolan terveysasemalta p. 818 4570

Selän kipeytyminen

Ergonomiset työasennot ovat selän hyvinvoinnin kulmakivi. Pyydä tarvittaessa apua nostaessasi potilasta. Käytä apuvälineitä! Koukista jalat nostaessasi maasta tavaroita. Huolehdi kunnostasi, liiku ja ulkoile!

Mikäli selässäsi ja niska-hartiaseudussasi on kireyttä, venyttele ajoissa. Näin voit itse helpottaa oloasi. Mikäli särky on kovaa ja estää liikkumisen, tarvitset lääkärin apua ja sairaslomaa. Terveyskeskuspäivystyksestä saat äkilliseen sairastumiseesi avun. Terveystenhoitaja voi kirjoittaa tarvittaessa sairaslomaa kolme päivää. Hyvät työkengät ylläpitävät myös selän terveyttä. Huolehdi siitä, että omistat hyvät ja jalkaa tukevat työkengät!

Hygieniasta

Sairaalabakteereista MRSA on herättänyt keskustelua. MRSA on bakteeri, johon eivät tavalliset antibiootit pure. Se aiheuttaa mm. leikkaushaavainfektioita ja keuhkokuumetta. MRSA heikentää mm. leikkauspotilaiden ja vanhusten yleiskuntoa. MRSA:n hoito on yhteiskunnalle kallista, mutta sen ennaltaehkäisy on helppoa. Hyvällä käsihygienialla voi estää tartuntoja. Korut eivät kuulu osastoharjoitteluun, kynnet on pidettävä lyhyinä ja jokaisen potilaan hoidon välillä on pestävä kädet käsihuuhteella. Jokainen meistä on vastuussa omasta työhygieniastaan. Lisätietoa asiasta saat kansanterveyslaitoksen sivuilta www.ktl.fi

Mikäli olet ollut ulkomailla työharjoittelussa, hoitanut MRSA-potilasta tai olet itse ollut potilaana sairaalassa, voivat harjoittelupaikat vaatia selvitystä siitä, ettet ole tartunnankantaja. Tällä hetkellä varmasti todistuksen asiasta vaatii PHKS. Ota yhteyttä opiskelijaterveydenhoitajaan MRSA:n liittyvissä kysymyksissä.

Jaksamisesta

Opiskelijana joudut / saat tutustua erilaisiin ihmiskohtaloihin ja työyhteisöihin. Jotta jaksaisit suorittaa harjoittelusi, pidä huolta siitä, että sinulla on mielekästä vapaa-aikaa! Nuku riittävästi, väsyneenä et pidemmän päälle jaksaa. Tee harjoitteluun liittyvät tehtävät ajallaan, jotta ne eivät kasautuisi. Ota tuutoropettajaan yhteyttä opintoihin liittyvissä asioissa. Jos tarvitset muuten apua, älä epäröi kääntyä joko opiskelijaterveydenhoitajan tai ammattikorkeakoulun psykologin puoleen.

Terveystenhoitaja Heli Hovinen, p. (03) 828 5750 (tiistaisin 044 708 1220)
puhelinaika arkisin klo 8-9
sähköposti: heli.hovinen@lahti.fi

Psykologi Saku Ylä-Soininmäki
Svinhufvudinkatu 2 A, 2 krs.
puh. 044 708 0476
sähköposti: psykologi@lamk.fi

Hyvää ja antoisaa käytännön harjoittelua!

Liite 5.**ASEPTIIKKA**

Työvaatetus

Pukeutuminen antaa ensimmäisen viestin kantajastaan, hänen arvomaailmastaan ja edustamastaan organisaatiosta. Oikein valittu pukeutuminen on kohteliaisuutta potilaita, asiakkaita ja työtovereita kohtaan ja sillä välitetään luotettavaa ja turvallista kuvaa ammattihenkilöstä. Asiakaspalvelussa ja hoitotyössä on tarkoituksenmukaista välttää ääri-ilmiöitä, jotka mahdollisesti hämmentävät asiakkaita / potilaita.

Suojavaate on suunniteltu suojaamaan käyttäjän turvallisuutta. Suojavaatteita käyttävä henkilökunta saa työvaatteensa oman toimipisteensä liinavaatevaraton kautta. Työnantaja huolehtii suojavaatteiden huollosta.

Hoitotyön ammattilaisen olemukseen eivät kuulu sormukset, kello, kasvolävistyskorut ja rakennekynnet. (PHSOTEY 2010.)

Liite 6.**OPISKELIJOIDEN VAKUUTUSTURVA****Tapaturmavakuutukset**

Koulutapaturmien varalta opiskelijalle on oppilaitoksen puolesta otettu tapaturmavakuutukset (lakisääteinen ja vapaaehtoinen). Lakisääteinen tapaturmavakuutus kattaa harjoittelussa ja välittömillä työmatkoilla sattuvat tapaturmat sekä opetussuunnitelman mukaisen harjoittelun ulkomailla.

Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus on voimassa opetuksen aikana, liikuntatunneilla, välitunneilla sekä opetussuunnitelman mukaisissa urheilutapahtumissa ja opintokäynneillä. Koulumatkalla vakuutus on voimassa vain, mikäli koulumatka tapahtuu viivytyksettä ja suorinta tietä. Koska harjoittelu on kiinteä osa koulutusta, työsuojelulliset seikat korostuvat entisestään. Vastuu opiskelijan työturvallisuudesta jakaantuu työpaikan ja oppilaitoksen kesken. Mikäli opiskelija saa palkkaa harjoittelupaikassaan, kuuluu hän työpaikan lakisääteiseen tapaturmavakuutuksen piiriin. Oppilaitos huolehtii, että opiskelijalla on mahdollisuus turvalliseen fyysiseen ja psyykkiseen työympäristöön harjoittelun aikana.

Matkavakuutus

Matkavakuutus kattaa opiskelijalle ulkomailla tapahtuvan opiskelun ja työharjoittelun osalta tapaturman aiheuttaman vamman tai matkasairauden hoitokulut. Opiskelijan kannattaa kuitenkin ottaa myös oma matkavakuutus, jos hän aikoo liikkua kohdemaassa tai -alueella opiskeluun liittymättömillä matkoilla, joita oppilaitoksen vakuutus ei kata. Ryhmämatkavakuutuksessa opiskelijan matkatavarat on vakuutettu 537 euroon asti.

Vastuuvakuutukset

Tapaturmavakuutusten lisäksi oppilaitoksella on vastuuvakuutukset opiskelijan työharjoittelutilanteita varten. Vastuuvakuutus kattaa opiskelijan kolmannelle osapuolelle aiheuttaman henkilö-, esine- tai varallisuusvahingon, kun opiskelija on voimassaolevan lain mukaan vahingonkorvausvelvollinen.

Vastuuvakuutukset ovat aina toissijaisia, eli työharjoittelupaikan vakuutusturva vahingon sattuessa tarkastetaan ensin. Vakuutus ei korvaa vahinkoa, joka aiheutuu liikennevakuutuslain tai vastaavan ulkomaisen lain mukaisesta moottoriajoneuvon liikenteessä käyttämisestä. Em. vahingot korvataan aina ko. ajoneuvon liikenne- ja Kasko-vakuutuksesta.

Omaisuuksien vahingot

Opiskelija on vastuussa omista arvoesineistään ja tavaroistaan sekä oppilaitoksessa että asuntoloissa. Oppilaitos ei korvaa esimerkiksi oppilaitoksen pukukaapista hävinnyttä omaisuutta.

Harjoittelun käsikirjan sisällöstä vastaa: Hannele Tiittanen

Palautetta ja kehittämissuhteita otetaan mielellään vastaan sähköpostilla:
hannele.tiittanen@lamk.fi